

as Versteeg en Ketter van de 969 opgerichte ry Man's Band.

Ierse volksmuziek en klassiek. Amphora speelde grotendeels akoestische muziek; veelvuldig werd gebruik gemaakt van Oosterse snaarinstrumenten en daarnaast al vroeg van synthesizers. De band bracht bij BASF de single 'Waiting for the sunshine' uit. In de eerste helft van de jaren '70 ontstond The Fat Eddy Band, die geruime tijd bleef bestaan en door het hele land veelvuldig optrad. Eind jaren '70 werd de band uitgebreid met de Zaanse zangeres Bernadette Kraakman, die later Nederland nog eens zou vertegenwoordigen op het Songfestival. The Fat Eddy Band speelde uiteindelijk funk à la Spargo, kreeg een platencontract bij Polydor en bracht in 1979 en 1981 singles uit. De verhoopde grote doorbraak kwam nooit tot stand.

In 1978 werd de rockband Vaudeville opgericht; de kern van de band werd sedertdien gevormd door gitarist/zanger Niek Grandiek en bassist Aad Correljé. De band was in de loop der jaren aan een aantal invloeden onderhevig, onder meer new wave, reggae, Amerikaanse rock en de laatste tijd rhythm and blues. De band trad sinds de oprichting ongeveer 200 keer op, door geheel Nederland. Vaudeville speelt eigen composities, in de overtuiging dat muziek niet in de eerste plaats handelswaar is.

Van grote invloed in de Zaanstreek werd de vernieuwingsgolf van de tweede helft van de jaren '70. Genoemd kunnen worden de dikwijls te zamen optredende (Assendelft, Wormer, Zaandam) bands The Spuds en The Gods (later The Heartbeat). Deze bands verkozen, na in de beginperiode wat vrijage met punk, new wave. De muziekstijl van The Gods lag na verloop van tijd zelfs dicht bij traditionele rock-'n-roll. De band moest de naam wijzigen (in 'The Heartbeat') toen bleek dat reeds een band met de naam The

Spuds meermalen nieuwe ontwikkelingen vroeg in de Zaanstreek te introduceren. Hoogtepunt was bijvoorbeeld een ska-uitvoering van Mozart's Turkse Mars, lang voordat ska het gezicht van de hitparades bepaalde. In tegenstelling tot de meeste andere op dat moment actieve bands benaderden The Spuds het 'muzikant-zijn' met humor, waardoor de band soms niet begrepen werd. Doordat The Spuds steeds vooruitliepen op de in grote kring aanvaarde muziek beperkte hun populariteit zich tot een niet te grote groep vaste fans. The Spuds brachten in eigen beheer twee singles en een cassette uit en bestonden van 1979 tot 1982.

Wormer kwam eind jaren '70 sterk in de ban van de punk. Eind jaren '70/begin jaren '80 ontstonden er in dit dorp tientallen bandjes, bijvoorbeeld De Groeten, Virus (eerder: UB-CF, United Belgian Chicken Fuckers), De Kift, Zowiso, De Zwembaden enzovoort. Bekendheid verwierven vooral The Svätsox en The Ex. De muziek van laatstgenoemde band wordt in de Nederlandse Popencyclopedie omschreven als 'anarcho-punkband'. De band werd medio 1979 opgericht en ontwikkelde zich tot '...s lands belangrijkste en invloedrijkste muzikale rebellenclub'. Eind 1982 werd 'Dignity of labour (Sucked Out Chucked Out)' uitgebracht, een doos met vier singles, geheel gewijd aan de opkomst en ondergang van de papierfabriek Van *Gelder. Al dan niet te zamen met andere bands bracht The Ex een tiental grammofoonplaten uit. The Ex ontwikkelde zich muzikaal tot een band die zich kenmerkt door ameloedus en zeer ritmisch gitaarwerk, en bovenal door zeer uitgesproken stellingname in de teksten. De muzikale vormgeving is ondergeschikt (danwel dienend) aan de boodschap. The Svätsox (inmiddels ter ziele) ontwikkelde zich daarentegen steeds meer de melodieuze kant op.

In augustus 1981 werd de Witte Villa (ooit behorend bij het papierbedrijf Van Gelder Zonen) door Wormer punks gekraakt. Dit gebouw ging fungeren als centrum van alle activiteiten. Vanuit de Witte Villa werd een oefenruimte (met apparatuur) te Wormerveer beheerd. De beschikbaarheid van deze ruimte, die tegen minimale kosten gebruikt kon worden, werkte zeer stimulerend in het ontstaan van nieuwe bands. De punkbeweging in Wormer kreeg contacten met soortgelijke bewegingen in binnen- en buitenland, hetgeen tot vruchtbare uitwisselingen leidde. De punkbeweging in Wormer was in grote meerderheid sterk 'links' georiënteerd. In de teksten van hun nummers gaven zij meermalen blijk van hun politieke engagement. Problemen met andere jongeren (die zich als 'geweten van de samenleving' opwierpen en

daartoe gewapend met stokken en stenen ten strijde trokken) leken enige malen te escaleren, maar de Witte Villa werd niet prijs gegeven. In 1990 stelde de gemeente Wormer f 90.000 beschikbaar voor behoud van het pand; toen het gekraakt werd stond het nog op de sloopnominatie.

De punkbeweging van Wormer bracht in een periode van een tiental jaren meer dan vijftig platen voort, alsmede tientallen posters, buttons en brochures. Hoogtepunt in de lokale samenwerking werd het uitbrengen van de langspeelplaat 'Oorwormer' in 1982. Op deze plaat werden nummers van dertien bands opgenomen, die te zamen goed inzicht gaven in wat er in die periode in het dorp speelde. De grammofoonplaten werden alle in eigen beheer en zonder winstoogmerk uitgebracht. The Ex speelde landelijk een voortrekkersrol in het ontstaan van 'independent labels'. Begin jaren '90 was nog steeds een groepje bands in Wormer actief, als nazaten van de punkers van de jaren '70.

Al opgericht aan het begin van de jaren '70, kwam in het begin van de jaren '80 de formatie Turf tot zijn grootste bloei. De band was ooit begonnen als instrumentale groep en speelde toen muziek à la Focus. Later kwam er zang bij en werd de muziekstijl ruiger. Namen die aan de muziek werden gegeven waren onder meer 'art rock', 'symphonische rock' en later ook 'new wave'. De bezetting van de band veranderde meermalen, tweede helft jaren '70 werd er een blazer toegevoegd. In 1981 verscheen bij Ariola de langspeelplaat 'Crime of passion', waar een gelijknamige single van werd getrokken. De band trad in die periode op de televisie op in Vara's Popkaravaan. Het verhoopde succes van de single bleef echter uit (het plaatje kwam in de top tien van de tipparade, maar de hitparade werd niet bereikt). Een tweede single, 'Sorento', werd alleen in België uitgebracht. Turf bleef bestaan tot 1984/'85, daarna volgde de opheffing. De band trad tijdens zijn bestaan veelvuldig op, onder meer zes keer in Paradiso.

In de eerste helft van de jaren '80 ontstond gelijktijdig een tweetal bands die zich kenmerkten door een grote bezetting met blazers: Bill Black and The Deckers en de A.D. Big Band. Ondanks ook enige concurrentiegevoelens waren de contacten tussen beide bands warm; enige malen werd gezamenlijk opgetreden. Bill Black and the Deckers speelde in een iets kleinere formatie en trad voornamelijk binnen de eigen streek op; de A.D. Big Band (uiteindelijk bestaand uit 17 man/vrouw) speelde, vooral dankzij populariteit in de studentenwereld, meermalen buiten de streek. Na het opheffen van de band in 1985 werd in eigen beheer nog een single uit-

.D. Big Band te in de eerste van de jaren ure.